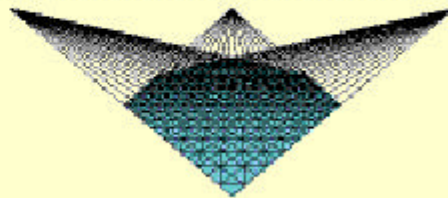

Nummer 19, september 2003

Genealogische gids Zeeuwen gezocht
 Oplossing prijsvraag
 Kadaster in ISIS
 Typisch Zeeuws??? Zeeland Migratieland
 Rekeningen buitgeld Admiraal Oranje ontsloten
UITGELICHT: Storm en stranding
 Cursussen
 Agenda > Open Monumentendag
 Adres en openingstijden

Attentie **Abonnement Nieuwsbrief**

Wilt u als nieuwe abonnee deze gratis Nieuwsbrief ontvangen, mail uw adresgegevens dan naar info@zeeuwsarchief.nl onder vermelding: abonnement Nieuwsbrief. U kunt zich via dit mailadres ook afmelden voor de Nieuwsbrief. Hebt u geen e-mail, dan kunt u een kaartje sturen naar het Zeeuws Archief met uw aan- of afmelding.

Genealogische gids Zeeuwen gezocht

Voor het betere speurwerk naar Zeeuwse voorouders

Voor iedereen die speurt naar Zeeuwse voorouders verschijnt op 6 september de genealogische gids *Zeeuwen gezocht*. De gids helpt zowel de beginnende als de meer gevorderde genealoog om meer te weten te komen over zijn of haar stamboom. Met een keur aan praktische informatie, achtergronden en tips is deze gids een 'must' voor iedere liefhebber van Zeeuwse genealogie en geschiedenis. *Zeeuwen gezocht* levert de juiste methode voor genealogisch onderzoek in de omvangrijke en gevarieerde Zeeuwse archiefbronnen. Natuurlijk blijven nieuwsgierigheid, enthousiasme, geduld en systematisch werken de belangrijkste voorwaarden voor een succesvol stamboomonderzoek.

Familiegeschiedenis

In het eerste hoofdstuk wordt uitgelegd welke vormen van genealogisch onderzoek er zijn en waar u kunt beginnen. Zoeken op internet en het bezoeken van de studiezalen van de Zeeuwse archiefdiensten en het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag zijn daarbij belangrijk. Daarna worden de bronnen behandeld die u als eerste gebruikt voor uw onderzoek: de registers van de burgerlijke stand en de kerkelijke registratieregisters van vóór 1800. Na het lezen en het toepassen van deze hoofdstukken bent u in staat het raamwerk van uw familiegeschiedenis zelfstandig op te zetten. U beschikt dan over de namen van uw voorouders én de plaatsen en data van hun geboorte, huwelijk en overlijden. Ook kunt u hun familierelaties reconstrueren.

Leefomgeving

In de daaropvolgende hoofdstukken wordt een scala aan archiefbronnen belicht die nog meer onthullen over uw voorouders, hun leefomstandigheden en hun leefomgeving. Ook als u al jaren bezig bent met genealogisch onderzoek zijn deze hoofdstukken voor u van belang; de talrijke mogelijkheden zullen u verbazen. Onderwerpen als migratie, rechtspraak, notariaat, weeskamer,

registratie van onroerend goed (waaronder het kadaster), belastingen, kerkelijk leven, armenzorg, onderwijs, militairen en dienstplicht, landbouw, visserij, handel en nijverheid passeren de revue. De tekst wordt met concrete voorbeelden, nadere toelichtingen en literatuurverwijzingen verduidelijkt.

De laatste hoofdstukken vertellen u hoe en waar u erachter kunt komen of uw familie een wapen had. Verder wordt een globaal overzicht gegeven van bronnen in België en in Den Haag (Nationaal Archief en Centraal Bureau voor Genealogie). Een adressenlijst en een trefwoordenregister sluiten het boek af.

Zeeuwen gezocht is een gemeenschappelijke uitgave van het Zeeuws Archief en het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG). Deskundigen op het gebied van genealogie, heraldiek en archiefbronnen hebben aan de gids meegewerkt. De gids is de vijfde in een reeks provinciale gidsen voor genealogisch onderzoek. Eerder verschenen dergelijke gidsen voor de provincies Noord-Brabant, Drenthe, Gelderland en Overijssel.

Zeeuwen gezocht in de verkoop

De gids *Zeeuwen gezocht* verschijnt tijdens de Genealogische Dag Zeeland, op 6 september aanstaande, in het Zeeuws Archief en is die dag verkrijgbaar voor de speciale introductieprijs van €4,50 (toegang Genealogische Dag Zeeland €3,50). Ná 6 september is *Zeeuwen gezocht* verkrijgbaar bij het Zeeuws Archief en het CBG voor €7,50.

Tot 1 oktober 2003 kunt u *Zeeuwen gezocht* bestellen voor deze prijs inclusief verzend- en verpakkingskosten. U moet dan het bedrag van €7,50 overmaken op girorekening 1558877 t.n.v. Zeeuws Archief te Middelburg, o.v.v. *Zeeuwen gezocht*. Vergeet niet uw naam en adres te vermelden.

Oplossing prijsvraag

“Wat is hier aan de hand?”, zo luidde de prijsvraag in de vorige editie van de Zeeuws Archief Nieuwsbrief. De twee afgebeelde Zeeuwse ansichten waren verschillend van elkaar of toch niet? Heel veel inzenders wisten het goede antwoord: hier is sprake van fotomontage. Het overzetveer in Arnemuiden is gemonteerd in een foto met op de achtergrond de Westkappelse zeedijk. De foto met de spelende kinderen op de voorgrond is de originele foto. Veruit het meest complete antwoord werd gegeven door Jac Pouwelse uit Westkapelle. Hij is de winnaar van de prijs: de historische romancyclus *Astraea* geschreven door Jane Stevenson, die voor haar boeken onderzoek verrichtte in het Zeeuws Archief.

Beeldmanipulatie

Het goede antwoord was natuurlijk te vinden in Zeeland in Beeld, de beeldbank van het Zeeuws Archief op internet. Foto's werden en worden vaak gemanipuleerd. Gevallen van manipulatie, maar ook de originele foto's vindt u in Zeeland in Beeld, zoals de ingekleurde versie van de originele foto van de visleursters op het overzetveer in Arnemuiden. Bij elke afbeelding wordt zoveel mogelijk informatie gegeven. Zo zet J. Lasoe de Arnemuidse visleursters over, is de foto genomen tussen circa 1895 en 1905 en is de prentbriefkaart in kleur uitgegeven door de firma F.B. den Boer in Middelburg. Zeeland in Beeld wordt regelmatig aangevuld en bevat nu circa 10.000 afbeeldingen. Kijk ook eens bij Zeeland in Beeld, www.zeeuwsarchief.nl.

Foto: *Zelandia Illustrata* ZI-P-00023.

Kadaster in ISIS

In oktober worden wederom nieuwe gegevens toegevoegd aan Zeeuws Archief ISIS, de genealogische internet-database van het Zeeuws Archief. Het is alweer de zesde update, sinds de start in december 2001.

In oktober is het de beurt aan de memories van successie over de periode 1901-1927; al eerder werden die over 1818-1900 in ISIS opgenomen. Memories van successie geven u inzicht in de vermogenspositie van uw voorouders.

Een grote, belangrijke aanvulling zijn de gegevens van 44 voormalige Zeeuwse gemeenten uit het kadaster van 1832. Bij het begin van het kadaster in 1832 werden alle percelen grond, gebouwd en ongebouwd, in kaart gebracht door landmeters. De verzamelde gegevens van alle percelen en hun eigenaren werden vastgelegd in registers. Deze zijn dus voortaan ook via Zeeuws Archief ISIS te raadplegen.

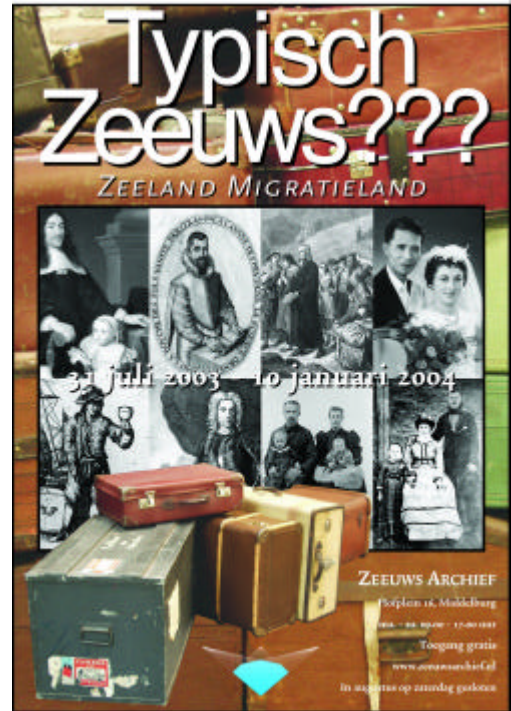

Typisch Zeeuws??? Zeeland Migratieland

Bent u typisch Zeeuws? En wat is eigenlijk typisch Zeeuws? Het Zeeuws Archief heeft zijn nieuwe tentoonstelling gewijd aan Zeeland als migratieland. Met de titel *Typisch Zeeuws??? Zeeland Migratieland* is in de kelders van het Zeeuws Archief de expositie te zien; tot en met 10 januari 2004, van maandag tot en met zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. De toegang is gratis.

Misschien ontdekt u bij het bekijken van de expositie dat u eigenlijk van de Hugenoten afstamt. Of van gevluchte Salzburgers uit Oostenrijk. Of wellicht heeft u een Schot als voorvader. Of heeft u familieleden die Zeeland juist hebben verlaten? Zeeuwen zijn namelijk echte globetrotters.

In de tentoonstelling zijn groepen immigranten te zien uit Schotland, de Zuidelijke Nederlanden en Frankrijk, Salzburg en de Indonesische archipel. Ook Zeeuwse emigranten zijn vertegenwoordigd. Zeeuwen zijn onder meer vertrokken naar Zuid-Afrika, Suriname, Noord-Amerika en Brazilië. Daarnaast geeft de tentoonstelling een beeld van de manier waarop migranten reisden. Ook de Zeeuwse taal wordt belicht, want Zeeuwse woorden hebben een plek gekregen in buitenlandse talen en andersom heeft het Zeeuws buitenlandse invloeden ondergaan.

Rekeningen buitgeld Admiraal Oranje ontsloten

Nieuwe inventaris in de studiezaal

Het Zeeuws Archief heeft onlangs de rekeningen ontsloten van het aandeel dat de admiraal-generaal had in de opbrengst van de opgebrachte gekaapte schepen in Zeeland. De nieuwe inventaris is te vinden in de studiezaal, voorlopig toegangsnummer 508. De ontsluiting is een onderdeel van de inventarisatie van het archief van de Rekenkamer van Zeeland.

Dat de prinsen van Oranje in de zeventiende eeuw furore maakten als legeraanvoerders is een beroemd feit. Maurits stond immers aan de wieg van de grootschalige legerhervormingen uit de jaren 1590 en Frederik Hendrik werd niet toevallig de Stedendwinger genoemd. Veel minder bekend is het echter dat de Oranjes als admiralen ook aan het hoofd van de Nederlandse vloot stonden. Dit admiraalschap legde hen beslist geen windeieren. Als vlootvoogd hadden zij namelijk recht op zes tot tien procent van alle vijandelijke schepen en koopwaren die door voornamelijk Zeeuwse kapers werden veroverd. In de rekeningen staat precies beschreven hoeveel Maurits en Frederik Hendrik aan buitgeld opstreken. Zo ontving Frederik Hendrik omstreeks 1630 zo'n slordige f100.000 per jaar, ongeveer één zesde van zijn totale inkomsten. De opbrengsten van het admiraalsambt stelden hem zelfs in staat tot het voeren van een meer vorstelijke levensstijl. Veel van de opbrengsten uit de 'buiten en prinsen' zoals de gekaapte schepen werden genoemd, werden aangewend voor de bouw en verfraaiing van zijn paleizen als *Honselaarsdijk* in Naaldwijk. Geen wonder dat een populair versje uit 1629 dan ook dichtte: 'Want ses ten hondert trekt hij van 't veroverd goet, So dat hij wel gevoelt 't profyt dat dees vaert doet'.

I.J. van Loo, *Inventaris Rekenkamer A, 6e stuk. Liquidatierekeningen van het aandeel van de admiraal-generaal in de door de Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit in Zeeland prijsverklaarde buitgoederen opgemaakt ter Rekenkamer van Zeeland en bijbehorende stukken, 1590-1629* (Middelburg 2003).

UITGELICHT: Storm en stranding

“De zuidwesterstorm bulderde over de Zeeuwsche stroomen en het Zeeuwsche land”, aldus de *Middelburgsche Courant*, toen op dinsdag 17 september 1935, de Nederlandse kustvaarder *Kalba* in moeilijkheden kwam. Het schip was zonder ballast uit Londen vertrokken en liep uiteindelijk op het strand tussen Domburg en Westkapelle. Even daarvoor had kapitein Bakker besloten om met zijn bemanning het schip te verlaten, een foute beslissing. De sloep sloeg te pletter op de houten paalhoofden, de bemanningsleden konden worden gered, maar de kapitein werd door de kolkende golven meegesleurd in de diepte. De *Kalba* werd op 29 september uit haar positie bevrijd, een dag nadat op het strand de persoonlijke bezittingen van kapitein Bakker waren gevonden; portefeuille, paspoort, foto's, geld en zijn horloge dat stilstond op drie uur.

Foto: Zelandia Illustrata ZI-P-00395.

Cursussen

Nieuwsgierig geworden naar uw voorouders? Wellicht is de cursus *Wie waren mijn voorouders?* dan iets voor u. Bij deze cursus genealogie voor beginners gebruikt u de gids *Zeeuwen gezocht, gids voor stamboomonderzoek in Zeeland*.

Wat staat daar? is een cursus paleografie voor gevorderden. Aan de hand van unieke documenten uit de Zeeuwse Archieven vergroot u niet alleen uw leesvaardigheid, maar verwerft u bovendien inzicht in het roemrijke Zeeuwse handels- en oorlogsverleden. Het cursusboek *Werken met Zeeuwse bronnen, tekst en uitleg bij het lezen van archiefstukken* is voor €3,40 verkrijgbaar in de archiefwinkel.

Attentie Beide cursussen starten in het Zeeuws Archief, op maandagavond 15 september, van 19.30 tot 21.30 uur, en bestaan uit 8 lessen, kosten €00 per cursus. U kunt zich aanmelden bij de Zeeuwse Volksuniversiteit, telefoon 0118-634800, e-mail vu-zeel1@csnet.nl.

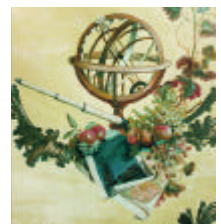
Agenda

Typisch Zeeuws??? Zeeland Migratieland. Expositie in de tentoonstellingsruimte van het Zeeuws Archief, van 31 juli 2003 tot en met 10 januari 2004, maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur, toegang gratis.

Genealogische Dag Zeeland, zaterdag 6 september in het Zeeuws Archief, van 10.00 tot 16.00 uur, toegang €5,50.

Open Monumentendag, op zaterdag 13 september gaan deuren voor u open die anders gesloten blijven. Van 's ochtends 10.00 tot 's middags 16.00 uur bent u van harte welkom voor een ontdekkingsreis door de tijd; door oud en nieuw, door verleden en heden, door het 18e-eeuwse stadspaleis en de ultramoderne nieuwbouw. Toegang gratis.

Detail behangschildering Van de Perre-huis.

Adres en openingstijden

Zeeuws Archief, Hofplein 16, Postbus 70, 4330 AB Middelburg,
Tel. (0118) 678800, Fax (0118) 628094. E-mail info@zeeuwsarchief.nl Website www.zeeuwsarchief.nl
Openingstijden studiezaal: dinsdag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur.
De expositieruimte is ook op maandag geopend.

Attentie Op zaterdag 6 september, Genealogische Dag Zeeland, en op zaterdag 13 september, Open Monumentendag, is de studiezaal gesloten.